

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ DENEY HAYVANLARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (DEHAM) ÇALIŞMA ESASLARI YÖNERGESİ

Amaç

MADDE 1- (1) Bu yönergenin amacı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi (DEHAM)' nin işlevlerine, çalışma prensiplerine, yönetsel yapılarına ve bunların görevlerine, diğer birimlerle ilişkilerine ilişkin esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu yönerge, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi (DEHAM)' nin amaçlarını ve çalışma ilkelerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu yönerge, ilgili yasalarla birlikte “2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 2880 sayılı kanunla değişik 7/d-2 maddesi ve Akademik Teşkilat Yönetmeliğinin ek 1.inci maddesi”, “5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu”, “Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik”, Deneysel ve Diğer bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmeliğın Uygulama Talimatı, “Ondokuz Mayıs Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğı”, “Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi” ve “Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlarla Kullanılacak “Vertebralı Hayvanların Korunması Hakkındaki Avrupa Konvansiyonu (Avrupa Konseyi ETS 123)” hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen,

a)Yönetmelik (Bakanlık): Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan “Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmeliğı”

b)Yönetmelik (Üniversite): Ondokuz Mayıs Üniversitesinin 10.04.2012 tarih ve 28260 sayılı “Ondokuz Mayıs Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğı”

- c)Yönerge:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Deneysel Hayvanlar Uygulama ve Araştırma Merkezi Kuruluş ve İşleyiş Yönergesini,
- ç)Üniversite:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi,
- d)Rektör:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörünü,
- e)Merkez:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Deneysel Hayvanlar Uygulama ve Araştırma Merkezi (DEHAM)'ni
- f)Müdür:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi DEHAM Müdürünü,
- g)Müdür Yardımcısı:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi DEHAM Müdür Yardımcısını,
- ğ)Yönetim Kurulu:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Deneysel Hayvanlar Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetim Kurulunu,
- h)Sorumlu Yönetici:** Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının "Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik" in 4. madde ş fıkrasında belirtilen veteriner hekimi,
- ı)Yerel Etik Kurul:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu (HADYEK)' nu,
- i)Araştırma:** Genelleme yapılabilecek bilgiyi geliştirmek ya da katkıda bulunmak için planlanarak deney hayvanları üzerinde yapılan bilimsel çalışmayı,
- j)Uygulama:** Deney hayvanları üzerinde yapılacak eğitim ve araştırma amaçlı bilimsel girişimleri,
- k) Araştırmacı:** Bilimsel araştırma, kontrol, test ya da eğitim amacıyla deney hayvanları üzerinde her türlü işlem yapma yetkisine sahip, yürüttüğü çalışmalar ile ilgili tüm konularda deney hayvanı kullanan laboratuvarın ait olduğu kurum ya da kuruluşa karşı sorumlu kişiyi,
- l) Veteriner Hekim:** Tesiste görev yapan veteriner hekimleri,
- m)Veteriner Sağlık Teknikeri/Teknisyeni:** Merkezde çalışan veteriner sağlık teknikeri/teknisyenini,
- n)Teknik Personel:** Merkezde teknik hizmetlerde görevlendirilecek laboratuvar elemanları ve biyologları,
- o)Deney Hayvanı:** Bilimsel araştırma, eğitim, deney, kontrol ve test amacıyla kullanılan her türlü omurgalı hayvanı,
- ifade eder.

İdari Yapılanma

MADDE 5- (1) Merkez yönetim olarak Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlüğüne bağlıdır. Merkezin personel ihtiyacı 2547 sayılı kanununun 13 üncü maddesine göre Rektör tarafından görevlendirilecek personel ile karşılanır. Merkezin yönetsel yapılanması şu şekildedir:

a) Merkez Yönetimi:

- 1)Merkez Müdürü
- 2)Merkez Müdür Yardımcıları (2)
- 3)Merkez Yönetim Kurulu

b) Personel:

- 1) Sorumlu Yönetici (Veteriner Hekim)
- 2) Sekreter
- 3) Veteriner Sağlık Teknikeri/teknisyeni
- 4) Muhasebe görevlisi
- 5) Taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi
- 6) Döner sermaye işletme görevlisi (Sayman ve mutemet)
- 7) Teknik Personel
- 8) Temizlik görevlisi
- 9) Güvenlik görevlisi

MADDE 6- (1) Merkezin Müdürü, yardımcıları ve yönetim kurulu üyeleri ilgili yönetmelik (üniversite) hükümlerince rektör tarafından atanır.

Görev tanımları

MADDE 7- (1) Merkezin Müdürü, yardımcıları ve yönetim kurulu üyelerinin görev ve sorumlulukları ilgili yönetmelik (üniversite) hükümlerinde tanımlandığı şekildedir.

MADDE 8- (1) İdari yapıdaki personelin görevleri şunlardır:

a)Sorumlu Yönetici

- 1) Merkezde, deney hayvanlarının sağlıklı olarak yetiştirilmeleri, bakımları ve uygun şekilde kullanılmalarına ilişkin gerekli önlemleri almak,
- 2) Deney hayvanlarının yetiştirilmesi, barınma ve beslenme koşullarının oluşturulması, ideal çalışma ortamının sağlanması ve Merkezin her türlü gereksiniminin (personel, araç gereç, deney hayvanı gibi) belirlenmesi ve bunların karşılanması için merkez yönetimine bildirimde bulunmak,
- 3) Araştırmacının hizmetine sunulan Merkez olanaklarının, başvuru sırası dikkate alınarak, eşit şekilde kullanılabilmesi için gerekli plan ve düzenlemeleri yapmak,
- 4) İstendiğinde, Merkezin işleyişi, durumu, bilançosu ve yürütülen çalışmalar hakkında Merkez Yönetim Kuruluna bilgi vermek,

- 5) Merkez Yönetim Kurulu toplantılarının gündemini hazırlamak ve toplanması için gerekli yazışmaların yapılmasını sağlamak,
- 6) Merkezde yürütülen araştırmalarda kullanılan deney hayvanlarına ilişkin kayıtların ve merkez bünyesinde yürütülen tüm proje kayıtlarını tutmak ve saklamak,
- 7) Deney hayvanlarının pedigrı kayıtlarının tutulmasını sağlamak, bakım ve beslenme talimatlarını hazırlanmak,
- 8) Deneyler sonucunda ortaya çıkan, çevre ve sağlığa zararlı olan tüm tıbbi ve biyolojik atıkların imhasını sağlamak.
- 9) Araştırma birimindeki hayvanların tesise kabulü, bakımı, beslenmesi, üretilmesi, sağlık durumlarının takibi, hastalıklarının tedavisi ve yapılan araştırmaların veteriner hekimlik yönünden uygun olmasını sağlamak,
- 10) Üretim tesisinden gelen deney hayvanlarının her türlü işlemlerinin takibi ve rapor defterine kayıtlarını yapmak,
- 11) Denetim defterini muhafaza etmek ve Bakanlık tarafından belirlenen bilgi ve belgeleri istenildiği takdirde ilgililere ve Merkez yönetimine sunmak,
- 12) Bireysel havalandırılmalı kafes ünitesinde bulunan deney hayvanlarının bakım ve beslenmelerini, kafeslerinin ve diğer ekipmanların temizlik, dezenfeksiyon ve gerektiğinde sterilizasyonunu yaptırmak ve denetlemek,
- 13) Cerrahi sonrası takibe alınan deney hayvanlarının takip süresince kontrollerini, ilaçların düzenli verilmesini sağlamak ve uygulamasını yaptırmaktır.
- 14) Merkeze ait ek laboratuvar birimlerinin kontrolünü ve işleyişini sağlamak,
- 15) Merkez çalışanların nöbet çizelgesini, izin takiplerini yapmak ve gerektiğinde merkez yönetimine bilgi vermek,
- 16) Yönetmelik ve yönergede belirtilmeyen hususlarda Merkez müdürüne karşı sorumludur.

b) Sekreter:

- 1) Merkez ile ilgili yazışmaları ve duyuruları yapmak
- 2) Atık Yönetimi kayıtlarını tutmak,
- 3) Merkezin büro ve sarf malzeme ihtiyacını belirleyerek merkez yönetimine sunmak

c) Veteriner Sağlık Teknikeri/Teknisyeni:

- 1) Sorumlu yönetici'nin talimatları doğrultusunda deney hayvanlarının günlük bakım ve beslenmelerini, sağlıklarının kontrolünü, deney hayvanı odalarının, kafeslerinin ve diğer ekipmanların temizlik, dezenfeksiyon ve gerektiğinde sterilizasyonunu yapmak,

- 2) Araştırma Merkezinde bulunan tüm tıbbi cihazların ve cerrahi aletlerin temizlenmesi, hazırlanması ve çalıştırılmasını sağlamak ve gerekli sterilizasyon işlemlerini yaparak sorumlu yöneticiye bilgi vermek,
- 3) retim ve araştırma birimlerdeki tıbbi malzeme eksiklerini depodan tamamlamak, depoda yoksa sorumlu yöneticiyi bilgilendirmek,
- 4) Deneysel araştırmalarda, üretim kısmında yapılacak işlemleri aksatmayacak şekilde araştırcılara yardımcı olmak, cerrahi girişim içeren deneylerde, hayvanların operasyona hazırlanması, takip süresince kontrollerin yapılmasını sağlamak ve girişim sonrası bakımlarını yapmak,
- 5) Deney hayvanlarının cinsiyet ayrımını, üretimini, gebelik ve doğumlarını Veteriner Hekim gözetiminde kontrol etmektir.
- 6) Araştırma Merkezinde bulunan ve merkeze bağlı ek laboratuvarların deney hayvanı takip ve üretim odalarının günlük sıcaklık ve nem kontrollerini yaparak kayıtlarını tutmak ve sorumlu yöneticiye bilgi vermek.

) Muhasebe görevlisi

- 1) Merkezin mali konulardaki tüm işlerinin (piyasa araştırması, satın alma, muhasebeleştirme, vs) yürütülmesinde Merkez Müdürüne karşı sorumludur.

d) Taşınır Kayıt ve Kontrol Yetkilisi

- 1) Taşınır Mal Yönetmeliği gereğince Merkez Müdürüne karşı sorumludur.

e) Döner sermaye işletme görevlileri (Sayman ve mutemet)

- 1) Merkezin döner sermaye işletmesi hakkındaki tüm işlerinin (piyasa araştırması, satın alma, muhasebeleştirme, vs.) yürütülmesinde Merkez Müdürüne karşı sorumludur.

f) Teknik Personel

- 1) Laboratuvarların işleyişini sürdürmek, hayvanların izlemine standart laboratuvar yöntemleriyle sağlamak,
- 2) Gerekli malzeme ihtiyaçlarını belirleyerek merkez yönetimine bildirmek,
- 3) Araştırcılara laboratuvarlarda yardımcı olmak,
- 4) Gerekli biyogüvenlik önlemlerini almak ve uygulamaktır.

- 5) Merkezde bulunan araç ve gereçlerin bakım-onarımını sağlayarak sorumlu yöneticiye bilgi vermek,

g)Temizlik görevlisi

- 1) Merkez ve Deney hayvanlarının bakım ve temizliğini sağlamak
- 2) Havalandırmaları, nem ve ısıyı kontrol etmek,
- 3) Araştırmacılar tarafından kullanılan giysileri yıkamak, kurutmak ve düzenlemek,
- 4) Tıbbi atıkları atık deposuna teslim etmektir.

ğ)Güvenlik Görevlisi

- 1) Merkezin güvenlik önlemlerini almak,
- 2) Giriş ve çıkışları kontrol etmek,
- 3) Acil durumlarda güvenlik protokollerini uygulamaktır.

Araştırmacıların sorumlulukları ve merkezdeki çalışma koşulları

MADDE 9- (1) Merkezin olanaklarından Üniversite bünyesinde bulunan tüm akademik birimlerden araştırmacılar yararlanabilir. Yönetim Kurulundan onay almak kaydıyla başka kurumlarla ortak araştırmalar da yapılabilir. Merkezde yürütülecek tüm çalışmalarda;

- a) Yerel Etik Kurul ya da denkliği Orman ve Su İşleri Bakanlığı Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulunca tanınmış etik kurullardan birinin onayı aranır.
- b) Araştırmacılar çalışmalarının her aşamasında Merkez yetkililerinin ve Yerel Etik Kurulunun denetimine açık olduklarını kabul etmiş sayılırlar.
- c) Araştırmacı, projenin merkezde uygulanması sırasında karşılaşılabileceği beklenmedik durumlarda yönetim kurulunun müdahale hakkını peşinen kabul etmiş sayılır.
- d) Merkez bünyesinde yürütülecek tüm hayvan deneyleri, Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından onaylanmış Yerel Etik Kurullar tarafından düzenlenmiş kurstan sertifika almış ya da denkliği Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulunca kabul edilmiş sertifikalara sahip araştırmacılar tarafından yürütülür. Projesi Yerel Etik Kurulunca onaylanan, ancak doğrudan deney hayvanlarıyla işlem yapmayan araştırmacılar, projede yer alan sertifikalı deney hayvanı kullanıcılarının yardımıyla deneylerini sürdürebilirler.
- e) Araştırma başvurularında, araştırmacıların kişisel beyanı esastır. Müracaat formlarında ve/veya çalışmalarla ilgili her türlü beyanda verilen bilgilere ilişkin her türlü yasal ve etik yükümlülük araştırmacıya aittir.

- f) Araştırcılar, alışmalarını Yerel Etik Kurul Yönergesi ilkeleri ve Merkezin alışma koşullarına uygun olarak yürütmeyi taahhüt ve kabul etmiş sayılırlar.
- g) Araştırcılar, çalışmalarında bilimsel araştırmaların temel kuralları olarak kabul edilen zarar vermeme, saygılı olma, şeffaflık, dürüstlük ve gizlilik (disiplinler arası çalışmalarda) ilkelerine uyacaklarını peşinen kabul etmiş sayılırlar.
- h) Araştırcıların yapacakları çalışmalarda merkeze başvuru tarihine göre başvuru formu doldurularak sıralama yapılır. Sıralama değişiklikleri ancak proje sahiplerinin yazılı mutabakatı ile mümkündür. Araştırcının sırası geldiğinde araştırmaya başlayamaması halinde merkez müdürlüğüne en az bir hafta önce dilekçe ile gerekçe bildirmesi gerekir. Merkez müdürlüğü tarafından gerekçesi uygun görülmeyen veya dilekçe ile başvuru yapmayan araştırcı sırasını kaybettiğini kabul etmiş sayılır.
- i) Araştırcı çalışmalarda kullanılacak hayvan bedellerini OMÜ DEHAM döner sermaye işletmesi hesabına yatırması halinde çalışmaya başlayabileceğini kabul eder.
- j) Araştırcılar merkez bünyesinde yapmış oldukları çalışmalarda uygulanan işlemleri kayıt defterine yazmakla ve çalışma sonlandırma formlarını doldurmakla yükümlüdür.

Demirbaşlar

MADDE 10- (1) Deney hayvanlarının üretim ve bakımı için gerekli her türlü malzeme alet, donanım ve demirbaş Merkezin malıdır. Merkez envanterine kaydedilen demirbaşların kullanım önceliği proje bitimine kadar yürütücüye aittir.

Döner sermaye

MADDE 11- (1) Merkezde yürütülecek faaliyetlerden elde edilecek her türlü gelir OMÜ DEHAM Döner Sermaye İşletmesine yatırılır ve tüm satış işlemleri bu yolla yürütülür. Merkez hizmetlerinin yerine getirilmesi için gerekli malzemelerin (deney hayvanı yemi, sarf malzemesi, demirbaş) ve personel alımı da müdürün talebi üzerine OMÜ DEHAM Döner Sermaye İşletmesi üzerinden yapılır.

Belirtilmeyen konular

MADDE 12- (1) Bu yönergede ve yönetmelikte (Üniversite) belirtilmeyen konularda ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Yönerge Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Yönerge, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.